UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

25 päivänä tammikuuta 2011 *

Asiassa C-382/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich (Itävalta) on esittänyt 19.8.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.8.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

**Michael Neukirchinger**

vastaan

**Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen**,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot ja D. Šváby sekä tuomarit A. Rosas, U. Lõhmus, E. Levits, L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) ja M. Berger,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: P. Mengozzi,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.6.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Michael Neukirchinger,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään C. Pesendorfer ja G. Eberhard,

– Puolan hallitus, asiamiehinään M. Dowgielewicz ja M. Szpunar,

– Euroopan komissio, asiamiehinään E. Traversa ja B.-R. Killmann,

– EFTAn valvontaviranomainen, asiamiehenään X. Lewis,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.9.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 49 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tulkintaa.

2 Pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Michael Neukirchinger ja Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen (Grieskirchenin hallintoalueen viranomainen) ja joka koskee tämän viranomaisen päätöstä määrätä pääasian kantajalle hallinnollinen sakko kuumailmapallolentojen järjestämistä koskevien säännösten noudattamatta jättämisen vuoksi.

**Asiaa koskevat oikeussäännöt**

*Unionin säännöstö*

3 Lentoliikenteen harjoittajien toimiluvista 23.7.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2407/92 (EYVL L 240, s. 1) johdanto-osan kolmessa ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan, että

”on tärkeää luoda 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä lentoliikennepolitiikka sisämarkkinoiden toteuttamiseksi asteittain perustamissopimuksen 8 a artiklan mukaisesti,

sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla taataan tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaa liikkuvuus,

sovellettaessa palvelujen tarjoamisen vapautta lentoliikenteen alalla on otettava huomioon tämän alan erityispiirteet”.

4 Asetuksen N:o 2407/92 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämä asetus koskee yhteisöön sijoittautuneille lentoliikenteen harjoittajille jäsenvaltioissa myönnettävien liikennelupien myöntämiseen ja voimassa pitämiseen liittyviä vaatimuksia.

2. Tämä asetus ei koske matkustajien, postin ja/tai rahdin kuljettamista moottorittomilla ilma-aluksilla ja/tai moottorilla varustetuilla ultrakeveillä ilma-aluksilla eikä paikallislentoja, joihin ei kuulu eri lentokenttien välistä kuljetusta. Sellaiseen lentoliikenteeseen sovelletaan olemassa olevaa toimilupia koskevaa kansallista lainsäädäntöä sekä ansiolentolupia (AOC) koskevaa yhteisön oikeutta ja kansallista lainsäädäntöä.”

5 Asetus N:o 2407/92 on kumottu lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä 24.9.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1008/2008 (uudelleen laadittu toisinto) (EUVL L 293, s. 3). Sen 28 artiklan,

jonka otsikko on ”Voimaantulo”, mukaan se tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, mikä tapahtui 31.10.2008.

*Kansallinen säännöstö*

6 Lentoliikenteestä 2.12.1957 annetun lain (Luftfahrtgesetz; BGBl. 253/1957), sellaisena kuin se on muutettuna 26.6.2008 annetulla lailla (BGBl. I 83/2008; jäljempänä LFG), 11 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ilma-alukset ovat kulkuneuvoja, jotka soveltuvat henkilöiden tai tavaroiden kuljettamiseen ilmassa, vailla mekaanista yhteyttä maanpintaan, olivatpa ne ilmaa painavampia (esim. lentokoneet, purjelentokoneet, varjo- ja riippuliitimet, ornitopterit, helikopterit, autogirot ja laskuvarjot) tai ilmaa kevyempiä (esim. ilmalaivat ja vapaasti lentävät pallot).”

7 LFG:n 102 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Elinkeinonharjoittajien, jotka haluavat kuljettaa moottoroimattomilla ilma-aluksilla tai ultrakevyillä moottoroiduilla ilma-aluksilla kaupallisessa lentoliikenteessä matkustajia, postia ja/tai rahtia tai tehdä ainoastaan lentokierroksia liikennöimättä eri lentokenttien välillä, on haettava liittovaltion liikenne-, innovaatio- ja teknologia-asioista vastaavalta ministeriltä tai 140 b §:ssä tarkoitetun valtuutuksen saaneelta toimivaltaiselta viranomaiselta 104 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä tarkoitettua

kuljetuslupaa (Beförderungsbewilligung) sekä 108 §:ssä tarkoitettua toimilupaa (Betriebsaufnahmebewilligung).”

8 LFG:n 104 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kuljetusluvan myöntämistä koskevasta hakemuksesta on ilmettävä selkeästi elinkeinotoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen käytettävissä olevat taloudelliset voimavarat.

2. Hakemuksessa on lisäksi mainittava

a) sukunimi ja etunimi (toiminimi), asuinpaikka (kotipaikka), elinkeinotoiminnan harjoittamispaikka,

b) yrityksen edustamiseen oikeutettujen henkilöiden nimet, asuinpaikat ja kansalaisuudet,

c) suunnitellut toimintamuodot, esimerkiksi lentokierrokset,

d) – –

e) suunniteltu lentoalue eli alue, jolla elinkeinotoimintaa aiotaan harjoittaa,

f) niiden ilma-alusten lukumäärä ja tyypit, joita on tarkoitus käyttää,

g) yritykselle suunniteltu organisaatio.

– –”

9 LFG:n 106 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kuljetuslupa on myönnettävä,

a) jos hakija on Euroopan talousalueesta [2.5.1992] tehdyn sopimuksen [(EYVL 1994, L 1, s. 1)] osapuolena olevan valtion kansalainen, asuu Itävallassa, on luotettava ja ammatillisesti pätevä,

b) jos toiminnan turvallisuus on taattu ja yrityksen taloudellisten voimavarojen riittävyys on voitu osoittaa ja

c) jos hakijalla on LFG:n 164 §:ssä tai asetuksessa (EY) N:o 785/2004 säädetyt vakuutukset.

2. Jos toiminnanharjoittaja ei ole luonnollinen henkilö, yrityksellä on oltava kotipaikka Itävallassa ja sen pääoman on oltava pääosin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevan valtion kansalaisten omistuksessa.”

10 LFG:n 108 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Lentoliikenteen harjoittaminen on sallittua vain, jos liittovaltion liikenne-, innovaatio- ja teknologia-asioista vastaava ministeri tai 140 b §:ssä tarkoitettu valtuutuksen saanut toimivaltainen viranomainen on kuljetusluvan haltijan hakemuksesta myöntänyt tälle siihen luvan (toimilupa).

2. Toimilupa on myönnettävä, jos kuljetusluvassa asetetut edellytykset täyttyvät ja jos liikenneturvallisuus voidaan taata. Lupa on annettava kirjallisesti, tai muuten kyse on mitättömyyden aiheuttavasta virheestä.”

11 LFG:n 169 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään, että kaupallisen matkustajaliikenteen harjoittamisesta ilman mainitun lain 102 §:ssä tarkoitettuja lupia on määrättävä taloudellisena rangaistuksena vähintään 3 630 euron sakko.

**Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset**

12 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen teki 22.1.2008 rangaistusseuraamuksia sisältävän hallintopäätöksen, jolla Neukirchingerille määrättiin 3 630 euron sakko, joka voitiin maksamatta jäämisen tapauksessa muuntaa 181 päiväksi vankeutta.

13 Neukirchingeriä moitittiin siitä, että hän oli suorittanut 19.6.2007 kaupallisen matkustajien lentokuljetuksen kuumailmapallolla Ylä-Itävallan osavaltiossa Kallhamin kunnassa Wiesin taajaman läheisyydessä sijaitsevalta niityltä ilman lennon edellyttämää kuljetuslupaa ja toimilupaa, joista säädetään LFG:n 104 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä sekä 108 §:ssä.

14 Neukirchinger, jolle oli Saksassa myönnetty toimilupa harjoittaa kuumailmapalloilla kaupallista lentoliikennettä, jossa kuljetetaan matkustajia ja rahtia, nosti tästä hallintopäätöksestä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ja esitti muun muassa, että liikkumisen vapaus mahdollistaa sen, että lentoja järjestävä elinkeinonharjoittaja, jolla on Saksassa myönnetty lupa, voi harjoittaa toimintaansa Itävallassa.

15 Kun otetaan huomioon se, että Neukirchinger hakeutui palvelun suorittamista varten väliaikaisesti toiseen jäsenvaltioon, pääasian tosiseikat liittyvät ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan ensisijaisesti palvelujen tarjoamisen vapauteen.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää myös, että Ylä-Itävallan osavaltion Landeshauptmann (osavaltion pääministeri) myönsi kyseisen toimialan ensimmäisen asteen toimivaltaisena ilmailuviranomaisena Neukirchingerille LFG:n 9 §:ssä tarkoitetun lentokentiltä lähtemättömiä lentoja koskevan yleisen luvan, joka oli voimassa vuoden 2008 ajan koko mainitun osavaltion alueella. Luvan myöntäminen osoittaa lisäksi, että Landeshauptmann tunnusti Neukirchingerille Saksassa myönnetyn luvan pätevyyden.

17 Koska Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreichin mukaan sen käsiteltävänä olevan asian ratkaiseminen edellyttää EY 49 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tulkintaa, se päätti lykätä ratkaisun antamista asiassa ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko EY 49 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle oikeussäännölle, jonka mukaan toiseen jäsenvaltioon, Saksaan, sijoittautuneelta henkilöltä, jolla on kyseisen valtion oikeusjärjestyksen mukainen lupa kaupallisten kuumailmapallolentojen järjestämiseen, edellytetään koti- tai asuinpaikkaa Itävallassa, jotta hän voi tarjota kuumailmapallolentoja Itävallassa [LFG:n 106 §]?

2) Onko EY 49 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle oikeussäännölle, jonka mukaan toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jossa kyseinen sääntö on voimassa, sijoittautuneelta kaupallisten kuumailmapallolentojen järjestämistä koskevan luvan haltijalta, joka on tunnustettu sijoittautumisjäsenvaltionsa oikeusjärjestyksen mukaan, edellytetään sellaisen uuden luvan hankkimista, jonka myöntämisedellytykset vastaavat olennaisilta osin alkuperävaltiossa myönnetyn luvan edellytyksiä, sekä lisäksi koti- tai asuinpaikkaa siinä valtiossa, jossa lennot järjestetään eli käsiteltävässä asiassa Itävallassa, jotta hän voisi harjoittaa tätä toimintaa tässä jälkimmäisessä jäsenvaltiossa?

3) Ovatko [LFG:n] 102, 104 ja 106 §:n säännökset yhdessä luettuina ristiriidassa EY 49 artiklan kanssa tilanteessa, jossa Saksaan sijoittautuneeseen luvanhaltijaan kohdistetaan hallinnollisia seuraamuksia ja samalla hänen markkinoillepääsynsä estetään hänen käytettyään kyseistä lupaa Itävallassa, kun otetaan huomioon, että [LFG:n] 106 §:n 1 momentin mukaan mainittua lupaa ja lisäksi toimilupaa ei voida saada, ellei asianomainen perusta Itävaltaan toimipaikkaa ja/tai rekisteröi

sinne asuinpaikkaansa ja ellei Saksassa jo rekisteröityä kuumailmapalloa rekisteröidä Itävallassa?”

18 Suullinen käsittely aloitettiin 21.4.2010 annetulla määräyksellä uudelleen ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuja osapuolia kehotettiin ottamaan kantaa siihen, mitä unionin primaarioikeuden tai johdetun oikeuden määräystä tai säännöstä voidaan mahdollisesti soveltaa kuumailmapallolla toteutettavan kaupallisen matkustajalentoliikennepalvelun tarjoamisen vapauteen, kun otetaan huomioon EY 51 artiklan 1 kohta.

**Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu**

*Alustavia huomioita*

19 Kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 25–30 kohdassa, pääasiassa kyseessä oleva palvelu kuuluu liikenteen, ja tarkemmin sanottuna EY 80 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun lentoliikenteen, alaan.

20 Koska EY:n perustamissopimukseen ei sisälly mitään toisensuuntaista, mainitussa määräyksessä tarkoitetun lentoliikenteen käsitteen on katsottava käsittävän myös liikenteen, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin luokittelee kaupalliseksi matkustajalentoliikenteeksi kuumailmapallolla. Kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 26 kohdassa, myös 7.12.1944 Chigagossa allekirjoitetussa kansainvälistä siviili-ilmailua koskevassa yleissopimuksessa sisällytetään kuumailmapallot sen soveltamisalaan.

21 Vaikka meri- ja lentoliikenne jäävät EY 80 artiklan 2 kohdan mukaan perustamissopimuksen kolmannen osan V osaston yhteistä liikennepolitiikkaa koskevien määräysten soveltamisalan ulkopuolelle, ellei yhteisön lainsäätäjä ole toisin päättänyt, niihin sovelletaan samoin perustein kuin muihin liikennemuotoihin perustamissopimuksen yleisiä määräyksiä (asia 167/73, komissio v. Ranska, tuomio 4.4.1974, Kok., s. 359, Kok. Ep. II, s. 259, 32 kohta ja yhdistetyt asiat 209/84–213/84, Asjes ym., tuomio 30.4.1986, Kok., s. 1425, Kok. Ep. VIII, s. 571, 45 kohta).

22 Palvelujen tarjoamisen vapaudesta on kuitenkin todettava, ettei EY 49 artiklaa EY 51 artiklan 1 kohdan mukaan sovelleta sellaisenaan lentoliikenteen alalla (ks. vastaavasti asia C-49/89, Corsica Ferries (France), tuomio 13.12.1989, Kok., s. 4441, 10 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia C-467/98, komissio v. Tanska, ns. ”open skies” -tapaus, tuomio 5.11.2002, Kok., s. I-9519, 123 kohta).

23 Pääasiassa kyseessä olevasta kuumailmapallolla toteutettavasta kaupallisesta matkustajalentoliikenteestä on todettava, että yhteisön lainsäätäjä on antanut EY 80 artiklan 2 kohdan nojalla useita säädöksiä, jotka saattavat, kuten Euroopan komissio esittää, koskea tätä lentoliikenteen muotoa. Tällaisia säädöksiä olivat pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta 15.7.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1592/2002 (EYVL L 240, s. 1) sekä teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla 16.12.1991 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 3922/91 (EYVL L 373, s. 4), sellaisena kuin se on muutettuna 20.12.2006 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1900/2006 (EUVL L 377, s. 176).

24 Täsmällisemmin lentoliikenteen harjoittajilta edellytetyistä luvista on todettava, että ETY:n perustamissopimuksen 84 artiklan 2 kohta (josta on tullut EY:n perustamissopimuksen 84 artiklan 2 kohta, josta puolestaan on muutettuna tullut EY 80 artiklan 2 kohta) pantiin täytäntöön antamalla asetus N:o 2407/92, jota sovellettiin pääasiassa kyseessä olevien tosiseikkojen tapahtuma-aikaan.

25 On totta, että neuvosto jätti asetuksen N:o 2407/92 1 artiklan 2 kohdassa mainitun asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle lentoliikenteen harjoittajien luvat muun muassa silloin, jos matkustajia kuljetetaan moottorittomilla ilma-aluksilla, siis kuumailmapallot mukaan lukien. Neuvosto täsmensi tällaisesta liikenteestä mainitussa säännöksessä nimenomaisesti, että siihen sovelletaan toimilupien osalta ainoastaan kansallista lainsäädäntöä ja ansiolentolupien osalta sekä unionin että kansallista lainsäädäntöä.

26 Kuten asetuksen N:o 2407/92 johdanto-osan kahdesta ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, neuvostolla oli kuitenkin mainitun asetuksen antaessaan tavoitteena luoda 31.12.1992 mennessä lentoliikennepolitiikka sisämarkkinoiden, jotka käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla taataan tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaa liikkuvuus, toteuttamiseksi asteittain. Yhteisön velvoitteesta luoda sisämarkkinat, myös liikenteen alalla, mainittuun päivään mennessä määrättiin ETY:n perustamissopimuksen 8 a artiklassa (josta on muutettuna tullut EY:n perustamissopimuksen 7 a artikla, josta puolestaan on tullut EY 14 artikla).

27 Tämä laaja tavoite käsittää lähtökohtaisesti myös pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kaupallisen matkustajalentoliikenteen kuumailmapallolla.

28 Vaikka siis asetuksen N:o 2407/92 1 artiklan 2 kohdassa säädetyn poissulkemisen syynä on selvästi se, että lentoliikennealan erityispiirteet eivät voi olla perusteena sille, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen kaupalliseen matkustajalentoliikenteeseen kuumailmapallolla sovelletaan mainitun asetuksen säännöksiä, siitä ei kuitenkaan seuraa, että unionin lainsäätäjä olisi tällä poissulkemisella tarkoittanut sulkea kyseisen liikennemuodon kokonaan perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

29 Kaiken edellä esitetyn perusteella pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kaupallinen matkustajalentoliikenne kuumailmapallolla kuuluu EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan ja siihen siis sovelletaan perustamissopimuksen yleisiä määräyksiä, kuten EY 12 artiklaa.

30 Niinpä esitetyt kysymykset on hyödyllisen vastauksen antamiseksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle tutkittava EY 12 artiklan kannalta, jossa vahvistetaan kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaate (ks. mm. asia C-40/05, Lyyski, tuomio 11.1.2007, Kok., s. I-99, 33 kohta ja asia C-222/07, UTECA, tuomio 5.3.2009, Kok., s. I-1407, 37 kohta).

*Ensimmäinen, toinen ja kolmas kysymys*

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä, toisella ja kolmannella kysymyksellään, jotka on syytä käsitellä yhdessä, pääasiallisesti sitä, onko EY 12 artikla esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa kuumailmapallolentojen järjestämiseksi tässä jäsenvaltiossa ja lainsäädännön noudattamatta jättämisestä määrättävien hallinnollisten seuraamusten uhalla

– edellytetään toisessa jäsenvaltiossa asuvalta tai toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelta henkilöltä, jolla on tässä toisessa jäsenvaltiossa lupa järjestää kaupallisia kuumailmapallolentoja, että hänellä on asuinpaikka tai kotipaikka ensimmäisessä jäsenvaltiossa, ja

– velvoitetaan tämä sama henkilö hankkimaan uusi lupa eikä oteta asianmukaisesti huomioon sitä, että luvan myöntämisedellytykset ovat olennaisilta osin samat kuin sen luvan, joka hänelle on jo myönnetty jälkimmäisessä jäsenvaltiossa.

32 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että oman valtion ja muiden valtioiden kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta koskevilla oikeussäännöillä ei kielletä ainoastaan kansalaisuuteen tai yhtiöiden tapauksessa kotipaikkaan perustuvaa avointa syrjintää vaan myös kaikki peitellyn syrjinnän muodot, jotka muiden erotteluperusteiden soveltamisen perusteella johtavat tosiasiallisesti samaan lopputulokseen (asia C-115/08, ČEZ, tuomio 27.10.2009, Kok., s. I-10265, 92 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Kun ensinnäkin pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään asuinpaikkaa tai kotipaikkaa tässä samassa jäsenvaltiossa, jotta siellä voitaisiin järjestää kuumailmapallolentoja, siinä otetaan käyttöön erotteluperuste, joka perustuu luonnollisten henkilöiden osalta heidän asuinpaikkaansa ja yhtiöiden osalta niiden kotipaikkaan.

34 Yhtäältä asuinpaikkaan perustuvasta erottelusta on todettava, että se johtaa tosiasiallisesti samaan tulokseen kuin kansalaisuuteen perustuva syrjintä, sillä vaarana on, että kyseistä kriteeriä sovelletaan pääasiallisesti muiden jäsenvaltioiden kansalaisten vahingoksi, koska henkilöt, jotka eivät asu asianomaisessa jäsenvaltiossa, ovat useimmiten muiden valtioiden kansalaisia (ks. mm. vastaavasti asia C-224/97, Ciola, tuomio 29.4.1999, Kok., s. I-2517, 14 kohta; asia C-388/01, komissio v. Italia, tuomio 16.1.2003, Kok., s. I-721, 14 kohta ja asia C-209/03, Bidar, tuomio 15.3.2005, Kok., s. I-2119, 53 kohta).

35 Tällainen erilainen kohtelu voi olla perusteltua ainoastaan, jos se perustuu objektiivisiin ja kyseessä olevien henkilöiden kansalaisuudesta riippumattomiin syihin ja on oikeassa suhteessa kansallisessa oikeudessa hyväksyttävästi tavoiteltuun päämäärään (em. asia Bidar, tuomion 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ei käy kuitenkaan ilmi, että pääasiassa kyseessä olevalle säännöstölle olisi tällaista oikeuttamisperustetta.

37 Toisaalta kotipaikkaan perustuvasta erotteluperusteesta on todettava, että se merkitsee lähtökohtaisesti syrjintää kansalaisuuden perusteella, kuten tämän tuomion 32 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee.

38 Toiseksi pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa jäsenvaltion lainsäädännössä velvoitetaan toisessa jäsenvaltiossa asuva tai toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut henkilö, jolla on tässä toisessa jäsenvaltiossa lupa kaupallisten kuumailmapallolentojen järjestämiseen, hankkimaan uusi lupa eikä oteta asianmukaisesti huomioon sitä, että luvan myöntämisedellytykset ovat olennaisilta osin samat kuin sen luvan, joka hänelle on jo myönnetty jälkimmäisessä jäsenvaltiossa. Näin tällaisessa säännöstössä otetaan käyttöön erotteluperuste, joka johtaa tosiasiallisesti samaan tulokseen kuin kansalaisuuteen perustuva kriteeri.

39 Kun tällaisessa säännöstössä ei oteta huomioon toisessa jäsenvaltiossa myönnettyä lupaa, siinä asetetaan henkilölle, joka tahtoo järjestää kaupallisia kuumailmapallolentoja ensimmäisen jäsenvaltion alueella, velvollisuus suorittaa toiseen kertaan kaikki luvan saamisen edellyttämät toimet. Tämän jäsenvaltion asettama velvoite koskee kuitenkin käytännössä pääasiallisesti muiden jäsenvaltioiden kansalaisia tai yhtiöitä, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

40 Itävallan hallitus esittää, että velvoite hankkia Itävallan viranomaisten myöntämä lupa on oikeutettu kuljetettavien henkilöiden hengen ja terveyden suojelua sekä

lentoliikenteen turvallisuutta koskevien intressien perusteella. Lisäksi se kyseenalaistaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteamuksen, jonka mukaan yhtäältä Neukirchingerille Saksassa myönnetyn luvan myöntämisedellytykset ja toisaalta Itävallassa vaaditut edellytykset olisivat olennaisilta osin samat.

41 Mainitusta väitteestä on muistutettava, että unionin tuomioistuinten ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallanjaon mukaisesti unionin tuomioistuimen on otettava huomioon ennakkoratkaisukysymykseen liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat sellaisina kuin ne on määritetty ennakkoratkaisupyynnössä (ks. asia C-475/99, Ambulanz Glöckner, tuomio 25.10.2001, Kok., s. I-8089, 10 kohta ja asia C-153/02, Neri, tuomio 13.11.2003, Kok., s. I-13555, 35 kohta). Unionin tuomioistuimen tehtävänä ei siten ole ottaa kantaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen arviointiin kyseisten kahden jäsenvaltion pääasiassa kyseessä olevien lupien myöntämisedellytyksiä koskevien säännöstöjen samankaltaisuudesta.

42 Itävallan hallituksen mainitsemien intressien suojaamisesta on todettava, että ne ovat kiistämättä hyväksyttäviä tavoitteita. Kuten Puolan hallitus ja komissio aivan oikein huomauttavat, se, että jäsenvaltio velvoittaa Neukirchingerin kaltaisen henkilön hankkimaan uuden luvan ottamatta asianmukaisesti huomioon sitä, että luvan myöntämisedellytykset ovat olennaisilta osin samat kuin sen luvan, joka hänelle on jo myönnetty toisessa jäsenvaltiossa, ei kuitenkaan ole oikeassa suhteessa tavoiteltuihin hyväksyttäviin päämääriin. Koska pääasiassa kyseessä olevan kuljetusluvan myöntämisedellytykset ovat kummassakin jäsenvaltiossa pääasiallisesti samat, on katsottava, että Itävallan hallituksen mainitsemat intressit on jo otettu huomioon, kun ensimmäinen lupa on myönnetty Saksassa.

43 Edellä esitetyn perusteella pääasiassa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö merkitsee todellisuudessa kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää, jota kärjistävät tämän lainsäädännön noudattamatta jättämisen seurauksena sovellettavat hallinnolliset seuraamukset.

44 Niinpä esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että EY 12 artikla on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa kuumailmapallolentojen järjestämiseksi tässä jäsenvaltiossa ja lainsäädännön noudattamatta jättämisestä määrättävien hallinnollisten seuraamusten uhalla

– edellytetään toisessa jäsenvaltiossa asuvalta tai toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelta henkilöltä, jolla on tässä toisessa jäsenvaltiossa lupa järjestää kaupallisia kuumailmapallolentoja, että hänellä on asuinpaikka tai kotipaikka ensimmäisessä jäsenvaltiossa, ja

– velvoitetaan tämä sama henkilö hankkimaan uusi lupa eikä oteta asianmukaisesti huomioon sitä, että luvan myöntämisedellytykset ovat olennaisilta osin samat kuin sen luvan, joka hänelle on jo myönnetty jälkimmäisessä jäsenvaltiossa.

**Oikeudenkäyntikulut**

45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**EY 12 artikla on esteenä jäsenvaltion pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle lainsäädännölle, jossa kuumailmapallolentojen järjestämiseksi tässä jäsenvaltiossa ja lainsäädännön noudattamatta jättämisestä määrättävien hallinnollisten seuraamusten uhalla**

– **edellytetään toisessa jäsenvaltiossa asuvalta tai toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelta henkilöltä, jolla on tässä toisessa jäsenvaltiossa lupa järjestää kaupallisia kuumailmapallolentoja, että hänellä on asuinpaikka tai kotipaikka ensimmäisessä jäsenvaltiossa, ja**

– **velvoitetaan tämä sama henkilö hankkimaan uusi lupa eikä oteta asianmukaisesti huomioon sitä, että luvan myöntämisedellytykset ovat olennaisilta osin samat kuin sen luvan, joka hänelle on jo myönnetty jälkimmäisessä jäsenvaltiossa.**

Allekirjoitukset